

Examine the relationship sensation,
and juvenile the crime offenders
(Case Study: Bushehr juvenile institution)

Abstract

Delinquency as a behavior disorder and social in children and adolescents. Long time in various communities of interest to scholars of social sciences, Psychology, and education of professionals. Sociologists this phenomenon as a social problem that threatens the social order. It has always been Researching Psychology and Sociology and Attention all related causes.

This study aimed to investigate the relationship between sensation seeking and Juvenile offenders of crime. The population of the study two Group of addicts and burglars 13 to 18 years make up the sample of 30 patients in two groups of addicts and robbers (each = 15) randomly selected.

Zuckerman Sensation Seeking Questionnaire data were collected includes four components that are interconnected and each of the two positions or

activities offered to participant stop refer the one that gives Choose. The first activity stirring (case) ,While the latter is sedentary activity(Case B) .

Pearson correlation analysis showed between age and sensation seeking is related toothed evil of 5%. Also, that-test to com pare the age of criminal off en dears Between these variables and crime among off enders, there is no significant difference Also between sensation seeking and delinquent crime family, there are differences in the level of0.05, In addition, no significant difference was found between sensation seeking criminal addicts and thieves. Based on this hypothesis, H0 is not significantly confirmed.

Keywords: juvenile delinquency, sensation seeking, crime, crime

سي رابطه هيجان خواهي و ارتكاب به جرم نوجوانان بزهكار
(مورد مطالعه: كانون اصلاح و تربيت استان بوشهر)
دکتر سوسن آقاجانگللو عضو هيئت علمی استاديار دانشگاه پيام نور بوشهر*

شهره انعامی عضو هيئت علمی دانشگاه پيام نور بوشهر
حميرا علوی کارشناس ارشد برنامه ريزی آموزشی

چکیده

بزهكاري کودکان و نوجوانان به عنوان يك اختلال رفتاري و اجتماعي از دير زمان در جوامع مختلف مورد توجه صاحب شناسي و متخصصين تعليم و تربيت بوده است و جامعه‌شناسان اين پديده را به عنوان يك مسأله اجتماعي که نظم جامعه را تهديد مي‌کند، پذيرفته‌اند. اين مسأله همواره در پژوهش‌هاي روان‌شناسي و جامعه‌شناسي مطرح بوده و شناخت علل ارتكاب آن مورد توجه بوده است.

تحقيق حاضر با هدف بررسي رابطه هيجان خواهي و ارتكاب به جرم نوجوانان بزهكار انجام گرديد. جامعه‌ي آماري اين تحقيق را دو گروه معتادين و سارقين سال تشكيل دادند که نمونه به نفر در دو گروه سارقين و معتادين (هر کدام نفر) به صورت تصادفي انتخاب شدند.

آوري اطلاعات پرسشنامه‌ي هيجان‌خواهي زاكرمن بود كه شامل چهار مؤلفه به هم پيوسته و هر يك از مواد دو موقعيت يا فعاليت را به آزمودني پيشنهاد كند تا يكي را كه ترجيح مي‌دهد برگزيده كه مورد اولي فعاليتي پرتحرك (مورد A)، در حالي كه مورد دوم فعاليتي كم تترك است (مورد B).

نتايج تحليل همبستگي پيرسون نشان داد بين سن و ميزان هيجان‌خواهي در سطح معني درصد ارتباط وجود دارد. همچنين نتيجه t براي مقايسه سن بزهاكاران نشان داد، بين اين متغير و نوع جرم ارتكابي در بين بزهاكاران تفاوت معني‌داري وجود ندارد، همچنين بين ميزان هيجان‌خواهي و ارتكاب به جرم اعضاي خانواده بزهاكار در سطح / رابطه وجود دارد، علاوه بر اين رابطه داري بين بزهاكاران معتاد و سارق در هيجان‌خواهي مشاهده نشد. بناير اين فرضيه H_0 داري مورد تأييد است.

هاي كليدي: ن، بزهاكاري، هيجان‌خواهي، جرم، ارتكاب

[*S_a_baglu@yahoo.com](mailto:S_a_baglu@yahoo.com)

[Tel:09171710406](tel:09171710406)

مقدمه

بزهاكاري كودكان و نوجوانان به عنوان يك اختلال رفتاري و اجتماعي از دير زمان در جوامع مختلف مورد توجه صاحب شناسي و متخصصين تعليم و تربيت بوده است و جامعه‌شناسان اين پديده را به عنوان يك مسأله اجتماعي كه نظم جامعه را تهديد مي‌كند، پذيرفته‌اند. اين مسأله همواره در پژوهش‌هاي روان‌شناسي و جامعه‌شناسي مطرح بوده و شناخت علل ارتكاب آن مورد توجه بوده است. ناهنجا هايي از قبيل استعمال دخانيات، ضرب و جرح، پرخاشگري، اعتياد، خريد و

را به صورت صفتی تعریف کرده که ویژگی آن، جستجوی هیجان و تجربه متنوع، تازه، پیچیده و جدید و میل پرداختن به خطرهای بدنی، اجتماعی و مالی به خاطر خود این تجربه‌ها است (واگنر: -).

در این پژوهش نیز از پرسشنامه هیجان‌خواهی زاگرمین استفاده شده است. نظریه ماروین زاگرمین تحت عنوان هیجان‌خواهی است که هیجان‌خواهی یک ویژگی شخصیتی است که اولین بار توسط ماروین زاگرمین نظریه‌پرداز زیست‌تبی که متأثر از دیدگاه آیسونگ بود، مطرح و توصیف شد (آیسینگ: -). طبق تعریف زاگرمین، هیجان‌خواهی یک ویژگی است که گرایش به جستجوی احساس‌ها و تجربه‌های جدید، تازه، پیچیده و شدید و میل به خطرجویی بدنی و اجتماعی صرفاً به منظور تجربه را توصیف می‌کند (شولتز و شو - : -).

بیان مسأله

رغم پیشرفت‌هایی که بشر در طی دو قرن گذشته در زمینه علوم و فناوری کسب کرده، در حالی وارد قرن بیست و یکم می‌شود که دارای مشکلات متعدد و فزاینده تربیتی و اخلاقی به‌ویژه در ارتباط با کودکان و نوجوانان می‌باشد. عات رسمی و منتشر شده منطقه‌ای و جهانی پدیده بزهکاری نوجوانان در اغلب کشورها در حال افزایش است. با وجود این، متخصصان به ویژه در رشته‌های شناسی و جامعه‌شناسی، هر یک به نوعی در تبیین این پدیده نظریاتی را ارائه کرده.

یکی از موانع اصلی برای تحقیق‌های بنیادی در زمینه روان‌شناسی، فقدان آزمون‌های استاندارد است که با مرتفع شدن این مانع بطور طبیعی مسیر پیشرفت تحقیقات هموار خواهد شد. وجود آزمون‌های روانی با خصوصیات روان‌سنجی مناسب، امکان تشخیص سریع در مواقع لازم، غربال کردن بیماران و تعیین نقطه برش برای پژوهش‌های بعدی را میسر می‌کند.

یکی از مناطقی که کودکان در معرض روی آوردن به بزهکاری می‌باشند جنوب کشور و به‌ویژه استان بوشهر است. بزهکاری در کودکان ممکن است ناشی از تأثیر عوامل مختلفی از جمله محیط رشد، محل زندگی، موقعیت اقتصادی و غیره باشد. تحقیق حاضر در تلاش است هیجان‌خواهی و ارتکاب به جرم در نوجوانان بزهکار (مورد مطالعه: کانون اصلاح و تربیت استان بوشهر) و همچنین عواملی که آن را تحت تأثیر قرار می‌دهد، مورد بررسی قرار دهد. در ایران طفل بزهکار به کسی گفته می‌شود که مرتکب عملی گردد که قانون و یا شرع ارتکاب آن را وضع کرده است و یا ترک عملی که انجام آن را

واجب و لازم دانسته است. چنین کسی که در اسلام گنهکار و بزهکار شناخته می‌شود و اگر توبه کند باید مجازات شود، چه برای جرمش حد و حکمی مشخص شده یا نشده باشد و در صورت دوم به دستور حاکم شرع و مجتهد جامع شرایط و مرجع صلاحیت‌دار تأدیب و تعزیر می‌گردد.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

در دو دهه اخیر هیجان و هیجان‌خواهی بیش از پیش مورد توجه روانشناسان و دیگر علمای تربیتی قرار گرفته است. به نحوی که روانشناسان بالینی کوشیده‌اند هوش هیجانی را هم سطح هوش و بعضاً جایگاه ویژه‌ای قائل شوند. طبیعی است که جمعیت جوان و آنهایی که در دوره نوجوانی و جوانی قرار دارند در مقایسه با سایر دوره‌های زندگی بیشتر در معرض بزهکاری، تکانه‌ها، ها، هیجان‌ات و اضطراب‌ها و..... در شرایط زندگی امروزین قرار می‌گیرند. اگر با این مشکلات که به لحاظ انتزاعی و غیر ملموس بودن آن بر همگان حتی محققین امور تربیتی و روانشناسی چندان روشن نیست به صورت اصولی و علمی برخورد نشود خسارات جبران‌ناپذیری بر ارگان شخصیت نظام فکری و احساسی و هیجان‌ات دانش‌آموزان وارد خواهد شد که در آن صورت مشکلات بهداشت سلامت جامعه را تهدید خواهد کرد.

اهداف پژوهش

هدف کلی تحقیق بررسی رابطه هیجانی‌خواهی و ارتکاب به جرم نوجوانان بزهکار (مورد مطالعه: کانون اصلاح و تربیت استان بوشهر) می‌باشد. اهداف جزئی در این پژوهش .
رسی میزان هیجان‌خواهی در بزهکاران معتاد و سارق و سابقه ارتکاب جرم با توجه به زمینه خانوادگی و همچنین بر رسی میزان رابطه هیجانی‌خواهی بزهکاران با توجه به متغیرهای سن و نوع ارتکاب جرم می‌باشد.

فرضیه‌ها

- بین میزان هیجان‌خواهی در بزهکاران معتاد و سارق رابطه .
- بین میزان هیجان‌خواهی و سابقه ارتکاب به جرم در خانواده بزهکاران رابطه .

- بین سن و نوع ارتکاب جرم بزهکاران

رابطه

- بین میزان هیجان‌خواهی و سن بزهکارا رابطه

پیشینه تحقیق در پژوهش زاگرمین، درصد از افراد زیاد هیجان در مقایسه با درصد از افراد کم هیجان‌خواه، تجربیات هم گرایي را گزارش دادند (شولتز و شولتز :).
از دیدگاه جک بلوک از دانشگاه کالیفرنیا، افراد بر حسب جنسیت، هوش شناختی و هوش هیجانی به چهار دسته تقسیم می .

الف) مردانی با هوش شناختی بالا: این مردان از روی توانایی‌های گسترده‌ی ذهنیشان مورد شناسایی قرار می‌گیرند. چنین افرادی جاه‌طلب، منتقد، لجوج و دارای توانایی‌های بالا در حل مسائل ذهنی باشند، اما به دلیل هوش هیجانی پایین کمرو، فروتن، نازک نارنجی، و از روابط جنسی خود رضایت عاطفه هستند.

ب) مردانی با هوش هیجانی بالا: چنین مردانی در روابط اجتماعی متعادل، شاد و سرزنده، ظرفیت بالایی برای تعهد و سرسپردگی برای مردم یا اهداف خود دارند. مسئولیت‌پذیر، دلسوز و باملاحظه .
چنین افرادی با خود، دیگران و اجتماع احساس کنند.

ج) زنانی با هوش شناختی بالا: این افراد از اعتماد به‌نفس بالایی برخوردارند و در بیان موضوعات عقلانی و اندیشه‌های خود فصاحت کافی دارند، دارای علایق روشن‌فکرانه زیادی هستند. آنها درونگر، مستعد نگرانی فکر و خیال و احساس گناه هستند، در ب معمولاً آن را غیرمستقیم ابراز می‌کنند.

د) زنانی با هوش هیجانی بالا: این زنان دوست دارند احساساتشان را مستقیم بیان کنند، راجع به خود مثبت فکر می‌کنند و مانند مردان هم گرا هستند، شاد و آسوده‌خیالند و به کنند. به عقیده جک بلوک فردی که از نظر هوش‌بهر بالاست اما فاقد

هوش هیجانی کافی است تقریباً کاریکاتوری از یک آدم خردمند است. نهایتاً افرادی که دارای هوش‌بهر بالا و هوش هیجانی بسیار ضعیف و یا برعکس باشند نادرند، یعنی بسیاری از افراد از هوش شناختی بالا و هوش هیجانی بالا با هم برخوردارند (آقاجانبگلو :)

روش تحقیق در کشف حقایق و شناخت مسایل، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است. از همین رو، فلاسفه و پژوهشگران رشته‌های مختلف علمی همواره در پی یافتن و ابداع روش‌های تحقیقی بوده‌اند که اطمینان بیشتری برای رسیدن به حقیقت و تشخیص مسایل برخوردار باشد. معرفی روش مهمی از هر تحقیق را تشکیل می‌دهد. آنچه یک تحقیق و نتایج آن را معتبر می‌سازد بکارگیری

ترین روش برای انجام باشد (نادری و سیف :). در این فصل، نوع تحقیق، متغیرهای تحقیق، فرضیه‌ها، جامعه‌ی آماری، ابزار تحقیق و روایی و اعتبار آن، روش‌های جمع‌های آماری مورد استفاده در این تحقیق توضیح داده شده است.

این تحقیق، از نوع تحقیقات توصیفی می‌باشد. با توجه به این‌که در این تحقیق به توصیف مطالعه آنچه هست پرداخته می‌شود، روش تحقیق بکار رفته، توصیفی- همبستگی می‌باشد. همچنین در این تحقیق چون یافته‌های نمونه‌گیری قابل تعمیم به کل جامعه (کرلینجر - :) و از آنجایی که این تحقیق می‌کاربردی است (سیف :).

متغیرهای مستقل این تحقیق شامل سطح تحصیلات، سن، شغل پدر، سابقه ارتکاب جرم در خانواده، محل سکونت و غیره می‌باشند. متغیر وابسته این تحقیق هیجان‌خواهی در نوجوانان بزه‌کار است. فرضیه‌های ارائه شده مورد آزمون در این تحقیق بر اساس ادبیات نظری، مصاحبه‌های صورت گرفته و نیز بر اساس روابط حدسی میان متغیرهای وابسته و مستقل بیان شده‌اند که در جدول () ارائه

(). فرضیه‌های تحقیق

نوع	فرضیه	متغیر	مقیاس	متغیر وابسته	(مقیاس)	H	H
بزرگ	بین میزان هیجان خواهی و سن بزهکاران ارتباط وجود دارد.		فاصله ای	هیجان خواهی	فاصله	$0 < r \leq 1$	$-1 \leq r \leq 0$
	بین میزان هیجان خواهی و نوع جرم تفاوت معنی			هیجان خواهی	فاصله	$\mu = \mu$	$\mu = \mu$
	بین میزان هیجان خواهی و سابقه ارتکاب جرم در خانواده	سابقه		هیجان خواهی	فاصله	$\mu = \mu$	$\mu = \mu$
	بین سن و نوع جرم در نوجوانان بزهکار تفاوت		فاصله ای	هیجان خواهی		$\mu = \mu$	$\mu = \mu$

ابزار تحقیق:

آوري اطلاعات پرسشنامه‌ي هیجان‌خواهي زاگرم‌ن بود. این پرسشنامه شامل چهار مؤلفه به هم پیوسته است و هر یک از مواد پرسشنامه دو موقعیت یا دو فعالیت را به آزمودنی پیشنهاد کند تا از بین آنها یکی را که ترجیح می‌دهد علامت بزند که مورد اولی فعالیتي پرتحرک است (مورد A)، در حالی که مورد دومی فعالیتي کم‌تحرک است (مورد B).

جمعیت آماری تحقیق

جامعه‌ی آماری این تحقیق را دو گروه معنادین و سارقین سال تشکیل دادند که نمونه به نفر در دو گروه سارقین و معنادین (هر ک نفر) به صورت تصادفی از بین نوجوانان بزهار انتخاب شدند.

در زمینه‌ی مبانی موضوع و سوابق تحقیقات انجام شده از روش کتابخانه‌ای و جستجوی رایانه در شبکه اینترنت (شبکه، Rosnet، شبکه، Seinedirect، Google، شبکه های مختلف) استفاده گردیده است. بدین منظور مطالعاتی در کتابخانه‌ی دانشگاه شیراز و مراکز فناوری اطلاعات انجام گردید. در روش میدانی از پرسشنامه استفاده گردید. اساس طراحی پرسشنامه‌ی مذکور و نیز مصاحبه با افراد مطلع و مخاطبان این پژوهش بوده است. به دلیل ضرورت دقت در اطلاعات و تسریع در برگشت پرسشنامه از سوی پاسخگویان، پرسشنامه شخصاً به کاربران تحویل و در بین آنها توزیع گردید و سپس توسط محقق، پرسشنامه‌ها جمع‌آوری گردید.

های آماری تجزیه و تحلیل اطلاعات

آوری اطلاعات، سوالات پرسشنامه با استفاده SPSS 16 کدبندی شده و در محیط ویندوز مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. تجزیه و تحلیل اطلاعات شامل دو بخش زیر است:

آمار توصیفی مورد استفاده در این پژوهش شامل فراوانی، درصد فراوانی، میانگین، میانه، نما (مد)، ماکزیم (بیشینه)، مینیم (کمینه) و انحراف معیار است. آمار استنباطی مورد استفاده در این تحقیق شامل ضریب همبستگی پیرسون (Bivariate) مقایسه t

فرضیه : بین میزان هیجان‌خواهی در بزهاران معتاد و سارق رابطه .

همانگونه که در جدول () مشاهده می رابطه داری بین بزهاران معتاد و سارق در هیجان‌خواهی مشاهده نشد. بنابر این فرضیه H_0 داری مورد تأیید است.

() : مقایسه هیجان‌خواهی بین سارقین و معتادان

متغیر	میانگین
-------	---------

(P)	معیار
/ ns t	/ /
	/
:ns	/ ** / *

فرضیه : بین میزان هیجان خواهی و سابقه ارتکاب به جرم در خانواده بزهداران رابطه

() نتایج مربوط به این فرضیه آمده است. این فرضیه /
 توان نتیجه گیری کرد بین میزان هیجان خواهی و ارتکاب به جرم اعضای خانواده بزهدار رابطه

() : مقایسه هیجان خواهی و سابقه ارتکاب جرم در خانواده

(P)	معیار	متغیر	میانگین
/ * t	/ /	سابقه ارتکاب به جرم	
	/	خیر	
:ns	/ ** / *		

فرضیه : بین سن و نوع جرم بزهداران رابطه

نتایج مقایسه سن بز هکاران نشان داد، بین این متغیر و نوع جرم ارتکابی در بین بز هکاران رابطه این بین سن و نوع جرم رابطه () .

() : مقایسه سن و نوع جرم بز هکاران

متغیر		میانگین	
(P)	معیار		
/	ns	t	/ /
/			/ /
:ns	/	**	/ *

فرضیه : بین میزان هیجان خواهی و سن بز هکاران رابطه .
 این فرضیه معنی دار شد. بنابراین می توان قضاوت نمود که در سطح معنی درصد بین سن و میزان هیجان خواهی رابطه () .

() : نتیجه حاصل از ضریب همبستگی پیرسون برای تعیین درجه همبستگی متغیرهای سن و هیجان خواهی

ضریب همبستگی		متغیر
(p)	(r)	
/	/ *	
:ns	/ **	*

بحث و نتیجه گیری:

نتایج پژوهش نشان داد میانگین سنی پاسخگوان (کودکان بز هکار) سال بود که کمینه بیشینه ، همچنین انحراف معیار سن پاسخگویان، /

/ در بیشترین توزیع را به خود اختصاص داد. نتایج همچنین نشان داد، / درصد از پاسخگویان تا مقطع راهنمایی تحصیل کرده و تنها درصد آنها در مقطع دبیرستان تحصیل کرده بودند. علاوه بر این / درصد از پاسخگویان در خانواده‌ای رشد کرده بودند که حداقل یکی از اعضای آن قبلاً جرمی مرتکب شده بودند و قبلاً زندان را تجربه کرده بودند. همچنین والدین حدود پاسخگویان در شغل آزاد فعالیت داشتند، شایان ذکر است درصد از پاسخگویان والدین کارمند داشتند. نتایج همچنین نشان داد، / درصد از نوجوانان بزهارکار در شهر و / درصد از آنها در روستا سکونت داشتند.

نتایج نشان داد بین دو گروه سارق و معتاد، رابطه داری از نظر هیجان‌خواهی بین

این دو گروه وجود ندارد. بدین ترتیب فرضیه H_0 مبنی بر عدم وجود تفاوت بین دو گروه معتاد و سارق

نسبت به هیجان‌خواهی مورد تأیید قرار می‌گیرد. علاوه بر این، نتایج آزمون t د بین سابقه ارتکاب

به جرم در اعضای خانواده و هیجان‌خواهی نوجوانان بزهارکار در سطح / تفاوت وجود دارد. از این

یافته می‌توان نتیجه گرفت محیط و خانواده‌ای که کودکان در آن رشد می‌کنند در نوع تربیت و آینده آنها

بسیار مؤثر است. بین سن نوجوانان بزهارکار و نوع جرم (سرقت یا اعتیاد) تفاوت وجود ندارد. بنابراین

فرضیه H_0 مبنی بر عدم وجود رابطه مورد تأیید قرار می‌گیرد. نتایج حاصل از ضریب همبستگی پیرسون

نشان داد بین متغیر سن و میزان هیجان‌خواهی در سطح / رابطه

در بین انسانها از نظر میزان هیجان‌خواهی تفاوت‌های بسیاری وجود دارد. هیجان‌خواهی یکی از

چند صفت بنیادی تعیین کننده ماهیت انسان است. او با ارائه شاخصهای قانع کننده نشان می‌دهد که عوامل

ارثی در تعیین ویژگی هیجان‌خواهی نقش مهمی دارند، همانطور که در هوش نقش دارند. بنابراین والدینی

که هیجان‌خواهی دارند به احتمال خیلی زیاد فرزندان هیجان‌خواه خواهند داشت. هیجان‌خواهی را به

چهار قسمت فرعی تقسیم می‌کند. هیجان‌خواهی شدید، تجربه‌خواهی، عدم بازداری و ملال‌پذیری.

هیجان‌خواهی شدید بیشتر از بقیه ویژگی‌ها خودنمایی می‌کند و مورد توجه قرار می‌گیرد.

طبق نظر مارون زاگرم (- :) ساختار هیجان‌خواهی به مقدار انگیزتگی که دستگاه

عصبی مرکزی شخص (مغز و نخاع شوکی) از تابع بیرونی تحریک نیاز دارد، مربوط است طبق نظر

زاگرم (:) هیجان‌خواهی صفتی است که ویژگی آن نیاز به هیجان و تجربه‌های متنوع،

جدید و پیچیده پس اقدام به خطرهای جسمانی و بدنی به خاطر خود این تجربه‌ها فرد زیاد هیجان‌خواه،

تحریک بیرونی دائمی مغز را ترجیح می دهد. از کارهای عادی خسته می شود و مرتباً در جستجوی راههایی برای افزایش انگیزتگی از طریق تجربه های هیجان انگیز است. فرد کم هیجان خواه هجوم مداوم تحریک مغزی کمتری را ترجیح می دهد، و تحریکهای عادی را نسبتاً خوب تحمل می کند (شامبیاتی، :)

از جمله ویژگی شخصیتی بز هکاران، هیجان خواهی می باشد. تحقیقات در مورد افراد بز هکار و ویژگی شخصیتی هیجان خواهی آنها می تواند در جهت بهبود شرایط برای جلوگیری و کنترل بز هکاری افراد جامعه مؤثر باشد.

پیشنهاد :

جا دارد در مراحل ابتدایی ارزیابی نوجوانان بز هکار که معمولاً در بدو ورود آنان به کانون اصلاح و تربیت و مراکز نگهداری انجام می شود، بز هکاران از نظر میزان هیجان خواهی نیز بررسی شوند و برای کسانی که نمرات بالایی را در این زمینه کسب می کنند برنامه و تدابیر خاصی اندیشیده شود. آنها را به سوی ورزش های مهیج سوق داد تا از رفتار بز هکارانه آنها جلوگیری شود. با توجه به اینکه ریشه اصلی سرقت را می توان فقر نامید، بنابراین، از بین بردن فقر و تهیدستی با توجه به تأثیر مهمی که اوضاع نابسامان اقتصادی در بروز چنین آسیبی دارد از مهمترین کارهاست. باید تعامل و ارتباط افراد هیجان خواه و مخاطره را با دیگران افزایش داد و وظایفی را بر عهده آنان قرار داد تا احساس مسئولیت کنند

کنترل و مراقبت پدر و مادر از فرزندان خود. البته در این مورد بایست با دقت فراوان انجام گیرد بسا که کنترل بیش از حد نیز می تواند مضر و خطرناک باشد.

ترجیح دادن پیشگیری بر درمان به منظور حذف زمینه های مساعد برای ابتلای افراد به آسیب های اجتماعی از اهمیت فراوان برخوردار است. برای دست یافتن به جامعه سالم باید پیشگیری را بر درمان ارجحیت داد. آموزش اجتماعی و تربیتی به خانواده ها برای بالا بردن سطح فرهنگ خانواده و پرورش احساس مسئولیت والدین در قبال فرزندان خود و نیز تأسیس مؤسساتی در این زمینه.

:

() . مشاوره و حمایت از کودکان در برابر ناملايمات انتشارات ورجاوند چاپ

-

- آقامحمدیان، ح. و حسینی، م. () . رابطه هیجان خواهی، برون گرایی و خشم در نوجوانان پسر

بز هکار و عادی استان تهران. فصل نامه علمی - پژوهشی، سال

- .

- آیسینگ، اچ. . () . جرم و شخصیت (ترجمه حسن پاشا شریفی و جعفر نجفی زند). تهران:

. .

- تنهایی، الف. () . درآمدی بر مکاتب جامعه شناسی. تهران: انتشارات بدر. ص - .

- حسینی، م. طباطبایی، م. و آقامحمدیان، ح. (). رابطه هیجان خواهی، برون گرایی و خشم در نوجوانان پسر بز هکار و عادی شهر تهران. فصلنامه علمی پژوهشی،
- (). پیشگیری از جرم و جایگاه قضایی در آن. ماهنامه اصلاح و تربیت. جلد
- (). اطفال و نوجوانان بز هکار. تهران: مؤسسه تهران تایمز.
- . مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. انتشارات رشد. تهران. . . .
- ستوده، ه. میرزایی، ب. و پازند، الف. (). روانشناسی جنایی. تهران: انتشارات آوای نور.
- (). آسیب‌شناسی اجتماعی: جامعه‌اسی انحرافات. ویرایش سیزدهم. تهران، آوای نور.
- سیف، ع. . روانشناسی پرورشی - روانشناسی یادگیری و آموزش. چاپ پانزدهم. انتشارات آگاه تهران. ص
- شامبیاتی، ه. (). بز هکاری اطفال و نوجوانان. ویرایش دهم. تهران: انتشارات ژوبین.
- شکرکن، ح. نیسی، ع. و شپه (). مقایسه هیجان خواهی، عزت وضعیت اجتماعی - اقتصادی در نوجوانان بز هکار و عادی. مجله دستاوردهای روانشناسی، دانشگاه شهید چمران. دوره چهارم، سال شانزدهم، شماره
- شولتز، دووان، و شولتز، سیدنی ال. (). نظریه‌های شخصیت. ترجمه یحیی سیدمحمدی. چاپ اول، رودهن. انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی. . . .
- شولتز، داون. و شولتز، سیدنی ال. (). نظریه‌های شخصیتی (ترجمه یحیی سید محمدی). تهران: چاپ چهارم. ص
- علیزاده، شهناز (). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش هیجان جویی و بررسی رابطه آن با عملکرد تحصیلی،
- کرلینجر، اچ. . مبانی پژوهش در علوم رفتاری. ترجمه پاشا شریفی و نجفی زند. جلد اول. انتشارات آگاه. تهران. صص
- کوراکیوس، ویلیام. (). بز هکاری نوجوانان مسئله‌ای برای دنیای مدرن. ترجمه جع تهران: شفق.
- مارشال ریو، جان. (). انگیزش و هیجان (ترجمه یحیی سید محمدی). چاپ سوم. تهران: انتشارات ویرایش.

- منصورفر، ک. . هاي آماری. چاپ چهارم. انتشارات دانشگاه تهران. تهران. صص - .
- نادری، الف. و سیف . . هاي تحقيقي و چگونگي ارزشيابي آن در علوم انساني با
تأکید بر علوم رفتاري. انتشارات بذر. تهران. ص .

- Adrian, M. P., & Williams R. (1988). Statistics on alcohol and drug use in
Canada and other countries. Toronto: Addiction Research Foundation.

Huffman, A (1996). Extraversion, Sensation seeking stimulus Screening and type
A behavior pattern. Journal of personality individual, Vol 5, pp: 133- 140.

- Gurrera, Ronald (1990). Some biological and behavioral feature associated with
clinical personality types, Journal of nervous and mental disease, Sep. Vol 178(9)
pp: 110-126.

- Mc namara, Grace. Vaccaro, D. wills, t (1994). Novelty seeking, risk taking and
related constructs as predictors of adolescent Substance use. Journal of Substance
Abuse, Vol 6(1), pp: 1-20.

- Wagner, M.K. (2001) Behavioral characteristics related to substance abuse and
risk-taking, sensation-seeking, anxiety sensitivity, and self-reinforcement, anxiety
sensitivity, and self-reinforcement. Addictive Behaviors, pp: 26, 115-120.

- Zuckerman, Marvin (1994). Item revision in the Sensation Seeking Scale.
Journal of personality and differences, Apr Vol. 20 (4), pp: 515-528.

37- Zuckerman M. (1984). Sensation seeking: a comparative approach to human trait. *Behva Braim Sci*, 7: 413-47.